

DIT WAS HET

Eerste druk oktober 2026

© Copyright 2026

D.H.H. LUCASSEN-FRÄDRICH VAN HEEST

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Detlev van Heest

Dit was het

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

voor Mirjam

Ik heb het geluk dat ik mijn grote liefde heb gevonden, want het had niet veel gescheeld of ik had haar nooit ontmoet. Ik belde bij haar aan, nog niets vermoedend, maar wel benieuwd naar deze vrouw op wie mijn oudste vriend lang geleden heftig verliefd was. Meteen nadat ik aangebeld had, deed ze open, alsof ze achter haar voordeur op me gewacht had. We zeiden allebei dat we een beetje zenuwachtig waren. ‘Zullen we elkaar maar tutoyeren?’ stelde ik voor.

I

Toen ik nog een vruchtje was, leefden mijn ouders erop los. Ze rookten zich suf, sliepen nauwelijks, neukten veel en zopen zeven dagen per week. Dat ik niet met drie armpjes op de wereld kwam is een wonder. Ze hielden veel en vaak van mij, mijn vader tot ik twaalf jaar oud was en mijn moeder tot haar laatste snik.

Omdat ik me bij mijn aanstaande vaderschap niets kan voorstellen, denk ik aan mijn eigen wording. De onvrede over mezelf is zo groot dat ik het geslacht waarvan ik de laatste mannelijke telg ben redelijkerwijs zou moeten laten uitsterven, maar mijn echtgenote en ik hebben een kinderwens.

Takaoka Megumi, die ik voor een artikel over een boekenbeurs heb geïnterviewd, is kwaad op me. In mijn portret van haar staat dat ze gek is op alles wat Nederlands is en dat ze ex-paardensportjournaliste is. De lezers zullen haar alleen maar sympathiek vinden, omdat ze de moeite neemt Nederlands te leren en Nederlandse literatuur in het Nederlands te lezen. Ze kraakt de teneur van mijn artikel (het geringe succes van de Nederlandse literatuur in Japan). Het liefst zou ik de brui geven aan dit journalistieke gepruts en aan mijn vierjarrenplan (tweehonderd artikelen). Over vier jaar vertrekken we uit Japan, of ik die ellendige artikelen heb geschreven of niet.

Ik ben niet geschikt voor arbeid. Diep in mijn hart begrijp ik Gabriele, mijn oudste zuster, heel goed. Ondanks of dankzij een goed stel hersens stopte ze op haar 35ste met werken, vrat het huis van wijlen onze moeder op, lichtte de Duitse familie financieel op, ging bankroet aan consumptieve leningen, kreeg een sociale woning en een bijstandsuitkering, want in Nederland laten we de uitvreter niet stikken.

Annelotte komt terug uit China met positieve verhalen over de Chinezen. Ze wil een keer samen met mij met vakantie naar het stukje China waar ze snijbloemenkwekers bezocht. Ik hou niet van Chinezen.

Ze wekt me. 'Opstaan!'

'Ik moet nog slapen,' brom ik.

'Nee, opstaan!' Ze rukt het gordijn open en begint aan haar ochtendgymnastiek.

Ik sta diep zuchtend op, ga naar beneden, snijd en besmeer haar brood. Ook een avocado en een sinaasappel leg ik voor haar klaar. De thee die ik heb gezet breng ik naar boven. Ik ga weer liggen en trek het laken tot mijn kin.

Ze heeft gedoucht en droogt zich af in de slaapkamer. 'Sorry, sorry, Levje! Het is één uur vroeger dan ik dacht.' Naakt kruipt ze bij me. 'Ik had me vergist, doordat het in China één uur later is.'

'Eén uur vroeger.'

'O ja. Geef me eens een kus.' Ze komt half overeind en leunt boven me.

Ik geef haar een kus.

'Ik hou zo veel van jou,' zegt ze, als ze weer ligt en me in haar armen neemt.

'En ik van jou.'

'Meer kan niet.'

'Dat mag je wel eens opschrijven. Dan kan ik je dat later onder je neus houden als je me vertelt dat je de man van je

dromen hebt ontmoet. Dat je dan pas weet wat liefde is.’
‘Ik zal het opschrijven,’ belooft ze.

*

Op verzoek van de Nederlandse ambassadeur moeten Annelotte en ik het *power couple* Hedy d’Ancona en Aat Veldhoen een paar uur bezighouden. Het gaat meteen mis. Ik zou mevrouw de minister en de gevierde kunstenaar in hun hotel ophalen en naar ons huis meenemen. Annelotte zou onderwijl het huis schoonmaken en drank kopen, want Veldhoen is een liefhebber van sterke drank. Maar D’Ancona en Veldhoen zijn zo moe van hun drukke officiële programma dat ze niet vijftig minuten in de trein willen zitten. ‘Dat is van Amsterdam naar Rotterdam,’ rekent Veldhoen uit, ‘nee, naar Rotterdam en terug. Dat lukt niet meer vanavond.’

Ik bel Annelotte dat ze naar de stad moet komen.

Ze reageert ontstemd. ‘Het is allemaal jouw schuld. Jij hebt me tegen de ambassadeur laten zeggen dat jij die knakkers hier en alleen maar hiér wilde ontvangen!’

‘Kom nou maar snel,’ zeg ik gedempt, want D’Ancona en Veldhoen staan naast me mee te genieten.

‘Ik vind het belachelijk!’

Als Annelotte er na een uur is, vraagt de minister of ze het niet erg heeft gevonden helemaal naar de stad te komen. Nee, dat heeft ze niet zo erg gevonden. We gaan naar een achenebisj eettentje in een onooglijk steegje. Dat valt in de smaak, hoewel Aatje (zo noemt D’Ancona hem, ook als ze over hem praat) sommige dingen niet lust. Van het delicate eten in het Imperial Hotel is hij onmiddellijk ‘aan de dunne gegaan’. ‘Het eten daar is vies.’ Veldhoen maakt aan de lopende band aanmerkingen op de Japanners en hun gewoonten. Ik snap wel dat D’Ancona verliefd is op die man. Het wordt laat, na elven.

Thuis werkt Annelotte nog een uur aan een toespraak die ze over een week in Korea moet houden.

Een paar dagen later zijn we uitgenodigd voor een feest waarmee een bezoek van de Nederlandse kroonprins aan Japan wordt besloten. Ik wil niet gaan, maar moet van Annelotte. Daar zullen we ook onze ouwe vrienden Hedy en Aatje terugzien. Het wordt een afschuwelijke avond. Ik wil dus niet naar dat slotfeest en al helemaal niet als het gaat onweten boven ons stadsdeel.

‘Ik moet geen man die bang is voor alles,’ moppert Annelotte bij de buitendeur.

Ik kom niet verder dan ons hek. Een bliksem slaat uit de hemel naar de grond. ‘Ik blijf thuis! Je gaat maar alleen als je zo graag dood wil.’

‘Je gaat niet dood. Weet je wel hoe klein de kans is dat je door de bliksem wordt getroffen?’

‘Die kans is groot genoeg.’

‘Vliegen is stukken onveiliger,’ zegt ze, ‘en jij wilt dat ik naar Korea vlieg.’

‘Vliegen is helemaal niet onveiliger.’

‘De kans dat je op weg naar het station door de bliksem wordt getroffen is te verwaarlozen.’

‘Mijn leven is te verwaarlozen, maar ik wil niet dood. Ik blijf thuis. Hier word ik niet door de bliksem getroffen. Hier ben ik niet bang. Ik ga niet!’ Er zou een bolbliksem het huis binnen kunnen rollen, bedenk ik. Het is nergens veilig, maar als ik de keuze heb geef ik de voorkeur aan elektrocutie in mijn eigen bed.

‘Stel je niet zo aan.’

‘Laten we wachten tot het onweer voorbij is.’

‘Dit is een onweer dat blijft hangen. Het is nog lang niet voorbij. We zijn al te laat. We gaan nu!’ beslist ze.

‘Nee.’

‘We gaan na de volgende bliksem. Daarna is het toch een hele tijd rustig.’

Wat kan mij mijn leven ook schelen? In de hal neem ik een aanloop. Zonder om te zien ren ik de heuvel op, naar station Sengawa, doodsbang, met mijn paraplu pal op mijn hoofd.

Ik probeer de plassen te ontwijken. De paraplu helpt weinig. Mijn schouders en de rest van mijn pak worden drijfnat. De paraplu? De metalen baleinen zullen de bliksem aantrekken. Overal langs het weggetje naar het station staan palen en masten. De palen en masten zullen de bliksem naar de paraplu geleiden. Ik ren zo ver mogelijk van de palen. Vlak achter me hoor ik het kraken van een bliksem. Bij het station moet ik vijf minuten op Annelotte wachten.

Het Imperial Hotel. We komen juist op tijd voor de volksliederen van Nederland en Japan. Omdat we buiten de zaal staan, hoeven we het Wilhelmus niet mee te zingen.

In de massa moet ik me schreeuwend overeind houden. Ik sta bij kunstenares Saskia Bloch, voor wie ik een zwak heb. Ze is onverstaanbaar. Sterfotograaf Saulus van Tiel staat achter haar. Ik groet hem. Had ik niet moeten doen. Het volgende moment dringt Saulus Saskia weg. Hij hecht zich aan me als een bloedzuiger. Het kost me veel tijd om me van hem te verlossen. Hij volgt me zelfs de wc's in. Pas als ik zeg dat ik moet poepen verdwijnt hij. Daarna waad ik door de zaal, op zoek naar Saskia. Ze zit op een podium, naast de luidruchtige Mariniband, die de ellende naar een nog hoger niveau weet te tillen. Ik schreeuw me schor, tot hoestens toe.

Later op de avond staan Annelotte en ik bij mensen van de ambassade. Ik zeg tegen de stugge handelsattaché Arjan van der Niet dat we eindelijk eens een afspraak moeten maken. 'Overvolgend weekend?' Ja, dat weekend kan hij wel. Op dat moment bedenk ik dat Cors de Jong dan bij ons logeert. 'O nee, we krijgen een vriend over uit Nederland. Nog één week later?'

'Heb jij die dan?' vraagt cultureel attaché Hans Pijpers verbaasd. 'Een vriend? Dat kan ik me niet voorstellen. Oeps! Ik zeg de verkeerde dingen als ik dronken ben! Zeg, ik hoorde dat jij bij een sekte zit? Klopt dat?'

'Ja.'

'Wat is dat voor een sekte?'

‘Een eenmanssekte.’

‘Nee, werkelijk, zit jij bij een sekte? Dat verhaal gaat op de ambassade,’ lalt Pijpers, terwijl hij zijn dikke rode kop naast mijn rechteroor brengt.

‘Ja, maar ik heb nog geen volgelingen. Zelfs Annelotte wil zich niet bij me aansluiten.’

Verveeld kijkt ze van ons weg.

*

Ik breng haar naar het station. Over een paar uur vliegt ze naar Korea. De koffer met wieltjes rol ik niet, maar draag ik, tot haar ergernis. Terwijl we voortlopen, komen we onze buurvrouw Shikata tegen. Ze fietst ons tegemoet. Ik groet, zij groet terug.

‘Is dat de moeder van Jiro?’ vraagt Annelotte. Jiro is de hond van de bureu.

‘Heel goed.’

‘Ik weet niet of ik haar had herkend als ik alleen was geweest.’

‘Weet je hoe haar man eruitziet? Die zijn we hier ook eens tegengekomen. Hij is helemaal kaal.’

‘Nee, die zou ik zéker niet herkennen. Waarom heb je eigenlijk een korte broek aan? Daarvoor is het toch veel te koud en te nat?’

‘Deze broek lag boven op de klerenstapel.’

Bij het station geef ik haar nog wat tips. ‘Oefen vanavond nog maar in je hotelkamer.’

‘Het is geen eens een hotel, maar zo’n campusgebouw van de universiteit.’

‘Lees die speech twee keer hardop. Meet hoelang je nodig hebt. Als hij langer dan drie kwartier duurt, schrap je een stuk of wat passages.’

Ze luistert maar half. ‘Ik hou van je,’ zegt ze, terwijl ze haar treinkaartje in de sleuf bij de tourniquet steekt.

‘Je hoeft niet zenuwachtig te zijn. Dat heeft die Kim toch

ook gezegd. Er zitten maar honderdvijftig tot tweehonderd hoogleraren in de zaal. En je zusje heeft vorige week in Afrika anderhalf uur moeten spreken vóór een televisiecamera.'

Ze draait zich naar me om. 'Maar in haar publiek zaten alleen boertjes die geen Engels verstonden.'

Op de terugweg ontmoet ik mevrouw Suzuki.

'Waar bent u geweest?' vraagt ze.

'Ik heb mijn echtgenote naar het station gebracht. Ze vliegt naar Korea, voor haar werk.'

'Helemaal alleen?' vraagt ze ongelovig.

'Ja.'

'Wat vervelend voor u dat u helemaal alleen thuis bent. Is er al nieuws van het kinderfront?'

'Eh, nee.'

'Nou u bent nog jong. Dus maakt u zich maar niet ongerust. U hebt nog tijd genoeg.'

'Zo jong zijn we niet meer. Ik ben al 43 en mijn vrouw is 35.'

'Dat is ontzettend jong. Die kinderen, daar hebt u nog tijd genoeg voor.'

'Gaat u naar Tsutsujigaoka?' vraag ik.

'Ja, ik ga naar het ziekenhuis in Tsutsujigaoka. Vanmiddag moet ik naar Sengawa, naar een ander ziekenhuis. Zo houd ik me wel bezig,' zegt ze lachend.

'Heeft u geen paraplu? Het gaat regenen, hoor,' zeg ik, terwijl de eerste druppels al vallen. 'U mag mijn paraplu wel nemen. Ik ben toch bijna thuis.'

'Nee, dat is niet nodig.' Ze woelt in haar handtasbuidel en trekt er een vouwparaplu uit. 'Ik heb er eentje bij me. Nou, ik ga maar eens verder.'

4

Annelotte vertelt dat een bloemist haar slank noemde, toen ze een bloemenveiling in Hiroshima bezocht. Een ander noemde haar een schoonheid (*bi-jin*) en een derde een model. ‘Weg wezen, dacht ik. Ik ben helemaal niet zo mooi en slank.’

Ik moet haar natuurlijk nu een complimentje maken. Ik doe dat te weinig. ‘Maar je ziet er leuk uit,’ zeg ik voorzichtig, wetend dat mijn complimenten haar argwaan wekken.

‘Waarom zeg je dat?’

‘Nou gewoon, je ziet er leuk en lekker uit.’

Ze maakt een wegwerpgebaar boven haar hoofd.

Op dat moment weet ik weer dat ik van haar houd.

In bed klaagt ze dat ze al enkele dagen pijn heeft in één borst. Ze bevoelt haar rechterborst. ‘Ik ben bang dat ik doodga vóór jou.’

‘Niks ervan. We gaan de volgorde niet omdraaien. Daarna zoek je het zelf maar uit.’

Daar moet ze om lachen. ‘Voel jij eens of je iets kunt voelen.’

Ik voel, eerst rechts, dan links, en daarna rechts en links simultaan. ‘Ik voel niks bijzonders, behalve hieronder bij mij.’

‘Wat ben je toch een smeerpipj.’

*

Tijdens het rennen, voor het avondeten, vertel ik Annelotte over mevrouw Yamada, mijn lerares, die me in de les onthulde

dat ze overweegt zich van haar man te laten scheiden. Alleen vanwege de kinderen ziet ze er voorlopig van af.

Annelotte denkt dat mevrouw Yamada een oogje op mij heeft en met me naar bed wil.

Ik stel haar gerust. 'Ik zie niets in haar.'

'Ze is mooi,' vindt ze.

'Ze heeft een mooi hoofd, maar de rest windt me niet op.'

Dat doet me denken aan een gynaecologe die me voorlichtte over de seksuele activiteit der Japanners. 'Herinner je je dat ik die gynaecologe aan Tōdai moest interviewen?'

Dat herinnert ze zich maar al te goed. 'Ja, voor dat smerige stuk voor de *Nieuwe Revue* over Japanners en seks.'

'Die gynaecologe zei dat Japanse echtparen die twintig jaar getrouwd zijn alleen nog op nieuwjaarsdag met elkaar naar bed gaan. Westerlingen vond ze maar vreemd. Dat die na twintig jaar nog elke nacht met elkaar willen vrijen.'

'Wij zijn al zestien jaar bij elkaar,' reageert ze.

'Waarvan ik de eerste twee jaar op mijn ontmaagding moest wachten.'

'Wij vrijen nog regelmatig.'

'Voor ons is seks nog functioneel,' zeg ik.

'Toch niet alleen functioneel?'

Als een proleet leg ik mijn hand op haar kont. We rennen nog.

'Niet doen,' lacht ze.

'Zie je wel dat het alleen functioneel is voor ons.'

Ze is aan het afwassen. Ik heb gekookt. De gewone doorde-weekse arbeidsverdeling. Ik heb ook een brood gebakken. Het ligt af te koelen op het pannenrek aan het keukenraam.

'Je raadt nooit wat er in het brood zit.'

Ze wil niet raden.

'Appelstroop. Ik had in een Duits recept gelezen dat dat kon.'

'Appelstroop? Ik wist niet dat er in Duitsland appelstroop bestaat.'

‘Ja, dat bestaat ook daar wel.’

‘Hoe heet dat dan in het Duits?’ Haar strikvragen zijn geniaal van eenvoud.

Ik kan er niet opkomen. ‘Geen idee.’

‘En je zegt dat je appelstroop in het deeg deed, omdat dat in een Duits recept staat?’ Ze roert in het gootsteensop. ‘Weet je dan niet meer welk recept je hebt gebruikt?’

‘Mijn eigen recept. Alleen die appelstroop heb ik toegevoegd omdat ik wist dat die in sommige Duitse desembroden zit. Ik dacht dat het deeg daardoor beter zou rijzen.’ Ik begin mijn geduld te verliezen. ‘Is dit de Inquisitie?’

‘Nee, maar ik ben benieuwd hoe appelstroop in het Duits heet.’

‘Je gelooft me weer eens niet!’

‘Ik wil alleen weten hoe appelstroop in het Duits heet,’ zegt ze kalm.

‘Ik zal net zo lang zoeken tot ik dat appelstrooprecept vind!’ Ik pak onze broodboeken. ‘Al duurt het de hele avond, ik zal het recept vinden! Misschien staat het wel in het Engelse receptenboek,’ bedenk ik opeens.

‘O, in het Engelse receptenboek? Staat daar iets in over Duitse broden?’

Haar cynisme is zo goed verpakt in redelijkheid dat ik er razend om kan worden. Maar ik sta al zo verloren dat ik het laatste restje van mijn zelfbeheersing niet ook nog mag verliezen. ‘Misschien,’ zeg ik dus. Ik zoek en zoek maar vind het niet. Dan schiet me te binnen dat het geen appelstroop was. In een of ander deeg moest een geraspte appel. Na wat heen en weer bladeren in het Duitse broodboek vind ik het recept: een aardappelbrood. In het deeg zit een geraspte appel. ‘Hier,’ zeg ik triomfantelijk, ‘een appel!’

Ze zit inmiddels aan de keukentafel met de avondkrant.

Ik draai het recept naar haar toe en wijs op de geraspte appel.

Ze glimlacht.

Ik klap het boek dicht. ‘Je mag nu wel zeggen dat een geraspte appel geen appelstroop is.’

Maar ze blijft zwijgen.

Ofschoon het net begint te regenen, rennen we voor het avondeten weer een ommetje. Ze wil ons aan de regelmaat houden. Afgelopen winter hebben we te weinig aan onze conditie gedaan. Ze is twee kilo aangekomen. Haar buikje, dat haar altijd al tot last is, een lief klein buikje, is weer iets bollier geworden. Dat buikje is de belangrijkste drijfveer voor haar om aan sport te doen.

Onderweg vertelt ze dat ze nogal getwijfeld heeft over mijn uiterlijk. 'Toen ik je net kende, vroeg ik me af of ik je wel zo leuk vond. Dat was voordat we iets met elkaar hadden. Je haar zat zo raar,' legt ze uit. 'Het was plat en het ging tijdens het hardlopen de hele tijd op en neer. Uiterlijk is in het begin wel belangrijk.'

Ik vraag of ze het artikel in de *Asahi Shinbun* over het verband tussen sporten en mannelijk libido heeft gelezen.

Dat heeft ze niet.

Mannen die veel aan looptraining doen, hebben een beter libido dan ongetrainde mannen. 'Ik ga je thuis gelijk bespringen.' We vrijen, maar pas 's avonds laat.

's Ochtends is ze teleurgesteld. Haar lichaamstemperatuur is te laag. Ze heeft gedacht dat ze gisteren een eisprong had.

'Zie je wel,' zeg ik, 'jij bent alleen geïnteresseerd in functionele seks.'

Ze kondigt aan met werken te stoppen als ze in verwachting raakt van een ivf-drieling.

Ik schrik omdat ze het zo serieus zegt. Toch zou ik graag kinderen hebben, zelfs in de wetenschap dat ze mijn leven zullen bekorten.

Ze wil een cake bakken voor Willem Meijerink, directeur van het Deshima-Centrum, en zijn Javaanse vrouw, bij wie we morgen voor de rijsttafel zijn uitgenodigd. 'Er is geen suiker meer,' moppert ze. 'Nou dan maak jij hem maar. Het zijn jouw vrienden.'